

Energie, milieu en belastingen

U hebt het vast niet gemist: de Koninklijk familie die na twee dagen de vakantie in Griekenland moest afbreken. Nederland vond hun vakantie maar niks. Wat mij betreft hadden ze best mogen blijven. Lekker een weekje eruit. Mij heeft echter een ander punt veel meer verbaasd: de familie – vijf personen sterk – vliegt met het regeringsvliegtuig. In huidige tijden worden we allen geacht goed te letten op het beperken van het energieverbruik en dienen we het milieu zoveel mogelijk te ontzien. Het staat wel vast dat vliegtuigen daar geen goede bijdrage aan leveren. De belasting van het milieu van een vlucht naar Griekenland van vijf personen is dan ook extreem hoog. Zeker als dat per persoon wordt berekend. Dat is opvallend want we doen er wereldwijd alles aan om te komen tot energie en milieubesparing. Daarbij wordt ook het fiscale stelsel ingezet: het aandeel van energie en milieubelastingen in de totale belastingopbrengst neemt in veel landen sterk toe. Daar is ook veel voor te zeggen. Enerzijds kunnen met de opbrengsten de schadelijke effecten van de aantasting van het milieu worden betaald. Anderzijds kunnen met dergelijke belastingen burgers en bedrijven worden gestimuleerd energie- en milieuzuinig gedrag te vertonen. De aanschaf van elektrische auto's, energiebesparende machines, zonnepanelen. En zo is er nog veel meer te bedenken. Bovendien hebben dergelijke belastingen vooral voor de overheid nog een ander voordeel. Het is niet heel eenvoudig voor de belastingplichtigen om er 'trucs' mee uit te halen om belasting te besparen. Kortom: een gedegen grondslag.

Anders dan Curaçao hebben Nederland en veel andere landen een behoorlijk aantal van dergelijke belastingen en die worden nog steeds uitgebreid en verzaamd. Daarnaast zijn er echter ook allerlei fiscale faciliteiten die belastingplichtigen moeten stimuleren energie- en milieubesparende investeringen te doen. Ik noemde al de elektrische en hybride auto's, alsmede de zonnepanelen. Maar men kan ook denken aan fiscale faciliteiten om meer gebruik te maken van windenergie. Gelet op de hoeveelheid zon en wind in Curaçao lijken me dit bij uitstek ook zinvolle fiscale aangrijpingspunten. Daarnaast zou men ook aan isolatiefaciliteiten kunnen denken om het energieverbruik door airco's terug te dringen. Een mooie combinatie is natuurlijk ook om de airco's op zonne-energie te laten werken en dat fiscaal te faciliteren. Het mes snijdt dan aan twee kanten. Wat betreft heffingen ten aanzien van het milieu staat vooral het terugdringen van de CO₂-uitstoot centraal. Om eerst maar aan te sluiten bij de vliegtuigen: Nederland gaat volgens planning ingaande 2021 een vliegbelasting invoeren. De vormgeving daarvan is, mijns inziens, niet zo handig maar dat laat ik hier onbesproken. Het is overigens de vraag of deze belasting inderdaad in werking treedt: het aantal vliegbewegingen is dit jaar wereldwijd enorm afgenomen en daarmee dus ook de CO₂-uitstoot. Het effect van corona is hier ongetwijfeld vele malen groter dan die van een vliegbelasting. Zoals gezegd is wereldwijd het terugdringen van CO₂ het belangrijkste item. CO₂-belastingen staan daarmee in de belangstelling en Nederland gaat een dergelijke heffing ook aanstonds invoeren voor de industrie. Dat is wel een bijzondere heffing. Enerzijds omdat voor energiebedrijven een dergelijke heffing reeds bestaat en anderzijds omdat in de EU een zogenoemd emissierechtensysteem bestaat (ETS). Dergelijke rechten geven aan hoeveel CO₂ een onderneming mag uitstoten. Als men meer wilt uitstoten moeten rechten worden bijgekocht. Deze rechten worden verhandeld en zijn zelf geen belasting. De CO₂-belasting wordt nu geheven voor zover het tarief daarvan hoger is dan het CO₂-recht. Een voorbeeld: het recht kost momenteel ongeveer € 20/ton CO₂. Het tarief van de CO₂-heffing start in 2021 op € 30/ton CO₂ en loopt dan de komende tien jaren op tot boven € 100/ton CO₂. Voor 2021 betekent het in dit voorbeeld dus een aanvullende heffing van € 5/ton CO₂. Erg praktisch is dit allemaal uiteraard niet maar het invoeren van een CO₂-heffing als zodanig is wereldwijd wat mij betreft wenselijk. De vervuiler betaalt dan naarmate er meer CO₂ wordt uitgestoten.

In veel landen worden ook andere energie- en milieugerelateerde belastingen toegepast. Denk bijvoorbeeld aan belastingen op waterverbruik. In Nederland zijn onlangs overigens in het kader van de zogenoemde Bouwstenennotitie voor een herzien belastingstelsel diverse bijzondere belastingen voorgesteld maar daarvan is het te hopen dat die geen doorgang vinden: ze zijn hoogst inefficiënt en hebben weinig tot geen effect. Het gaat dan bijvoorbeeld om een vleestax en een slachttax. Al met al: energie- en milieubelastingen hebben de toekomst en zijn om diverse redenen een goed alternatief waarvoor ook in Curaçao aandacht moet bestaan.